

С Т А Н О В И Щ Е

От: проф. д-р Ингрид Симеонова Шикова – Софийски университет „Св. Климент Охридски” – Политически науки 3.3 – Европеистика – Политики на Европейския съюз

Относно: конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Световно стопанство и МИО“ в Университета за национално и световно стопанство

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „МИО и бизнес“- факултет „Международна икономика и политика” на УНСС съгласно Решение на Академичния съвет №5/01.06.2022г. Публикуван е в Държавен вестник брой 60 от 29.07. 2022г. Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед 2394/28.09.2022г. на Зам.Ректора по НИД и МС на УНСС. Спазена е процедурата в съответствие със Закона за развитието на академичния състав в Република България и с Правилника за неговото приложение, както и с Правилника за организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в УНСС. Проведено е заседание на научното жури на 06.10.2022г., на което е избран председател на журито и са определени рецензентите.

Становището е разработено по реда на глава трета, раздел III от Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), обнародван в ДВ. бр.38 от 21Май 2010 г., изм. ДВ. бр.81 от 15 Октомври 2010 г., изм. ДВ. бр.101 от 28 Декември 2010 г. и изм. и доп.,ДВ бр. 30 от 2018 г., в сила от 05.05.2018 г. и разпоредбите на Правилника за организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в УНСС.

2. Кратка информация за кандидата в конкурса

В обявения от УНСС конкурс за академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Световно стопанство и МИО“ се е явил един кандидат – д-р Моника Емилова Моралийска-Иванова. Тя е допусната до конкурса с положително решение на редовно заседание на Съвета по хабилитация на УНСС – протокол № 4 от 11 май 2022г.

Д-р Моника Моралийска е завършила бакалавърска и магистърска програма по специалност “Международни икономически отношения” в УНСС. Защитила е докторска дисертация в сферата на международните икономически отношения през 2011г. в УНСС, където от 2012г. е асистент. Преподава в катедра „Международни икономически отношения и бизнес” дисциплините: „Европейска икономика“, „Институции на ЕС“, „Международна търговия“, „Международни икономически отношения“, „Глобално стратегическо управление“, „Международен маркетинг“. Има професионален опит като експерт по европейски програми и проекти и като икономически съветник по политики в областта на цифровизацията на българската икономика. Владее английски и немски, има познания по гръцки език.

3.Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

В съответствие с представената карта за изпълнение на количествените изисквания за заемане на академичната длъжност ”доцент” в УНСС, гл. асистент Моника Моралийска отговаря на изискванията – при основните изисквания за минимален брой от 400 точки, кандидатката има 885 точки, а при допълнителните изисквания – при минимален брой 320, тя постига 967 точки. Или общо по двата раздела при изискуеми 720 точки, тя получава 1852, което доказва, че тя напълно отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Моника Моралийска изпълнява и качествените изисквания за заемане на академичната длъжност ”доцент” в УНСС. От внимателния прочит на представената карта за изпълнение на качествените изисквания може да се направи изводът, че кандидатката е активен участник в академичния живот на УНСС, получава признание като изследовател, разработва нови учебни курсове, работи по международни, национални и университетски проекти.

Приемам за изпълнени количествените и качествените критерии. Тази констатация съответства на положителното становище на Комисията по количествените изисквания за заемане на академични длъжности в УНСС, както и на решението на Съвета по хабилитация, според което кандидатурата на д-р Моника Моралийска съответства на количествените и качествените изисквания, приети от Академичния съвет на УНСС.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата

От представената служебна бележка за учебната заетост е видно, че главен асистент Моника Моралийска изпълнява норматива за аудиторната натовареност, която съответства на изискванията на УНСС за академичната длъжност „доцент“. Трудовият стаж на главен асистент Моника Моралийска като преподавател на трудов договор в УНСС, посочен в удостоверението за стаж, е 10 години и 6 месеца, от които 6 години и 9 месеца работи като главен асистент.

През посочените в служебната бележка академични години, Моника Моралийска води лекции и упражнения по следните дисциплини: „Обща търговска политика на ЕС“, „Международен мениджмънт“, „Глобален стратегически мениджмънт“, „Европейска икономика“, „Международни бизнес операции“, „Международни икономически отношения“, „Институции на ЕС“, „Европейска интеграция“, „Европа в световната политика и икономика“, „Международни стандарти за системи за управление“ и др. Моника Моралийска води лекции и упражнения на английски език по дисциплините „Европейска икономика“, „Международна търговия“, „Европейска интеграция“, „Обща търговска политика на ЕС“, „Международен маркетинг“ и „Международен мениджмънт“. Тематиката на дисциплините напълно съответства на научната специалност, по която е обявен конкурсът.

В заключение може да се обобщи, че кандидатката отговаря на задължителните изискванията за учебно - преподавателската дейност съгласно ЗРАСРБ (чл.24), има доказан опит като преподавател и изследовател в научната област на конкурса.

5. Кратка характеристика на представените научни трудове на кандидата

Гл. асистент д-р Моника Моралийска е представила 27 публикации. Те свидетелстват за активната ѝ научно-изследователска дейност по проблемите на международните икономически отношения и европейската интеграция. Представените

публикации са доказателство за целенасочените научни интереси и творчески търсения на д-р Моралийска. Те обхващат 1 самостоятелна монография, представена като хабилитационен труд, 1 монография, 1 учебно помагало, 2 статии, публикувани в научни издания, индексирани в Web of Science, 2 студии, 13 статии и доклади, публикувани в научни издания, индексирани в други международни бази данни (CEEOL, ProQuest, RePec), 7 статии и доклади, публикувани в списания и сборници с научно рецензиране.

Прави впечатление активната научно-изследователска дейност на Моника Моралийска, както и участието ѝ в представянето на резултатите от нейните изследователски търсения на научни конференции и форуми. Част от публикациите ѝ са на английски език, което помага за нейното утвърждаване като изследовател в международен аспект.

Оценявам положително тази усърдност за концентриране на усилията на кандидата в сферата на социалното измерение на Европейския съюз. Кандидатката посвещава на тази тема своя хабилитационен труд, както и редица статии и доклади от конференции, което създава условия за задълбоченост и систематичност.

6. Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси

Цялостното впечатление от научната продукция на гл.асистент Моника Моралийска е аналитичност, задълбоченост, систематичност и придобит изследователски опит. Всички предложени за участие в конкурса публикации са свързани с различни аспекти и проблеми на международните икономически отношения и отговарят напълно на научната област на конкурса. Приемам всички публикации и оценката ми за тях е положителна.

Тематично направление „Социални проблеми и социална политика на ЕС“

Особен интерес представлява монографията, представена като хабилитационен труд, посветена на важна, актуална и дори до известна степен болезнена тема за социалните проблеми в ЕС. В академичното поле има сериозен дебат по въпроса съществува ли въобще европейската социална политика, поради факта, че Договорите оставят социалната политика в споделените компетенции и националните държави са тези, които имат отговорността да преразпределят ресурси от едни групи към други и да решават проблеми, свързани с достъпа до здравеопазване и образование, със

социалното подпомагане на бедните семейства и др. Спори се дали „социалното измерение“ съществува в европейските политики, или ако съществува, не е ли то твърде ограничено. Според някои изследователи европейската социална политика се осъществява през призмата на пазарната логика и е пряко свързано с развитието на единния пазар, като например защита на работниците, безопасност на работното място, равенство между половете. Друга сравнително нова перспектива разглежда европейската социална политика като опит да се обособи определена роля на ЕС в социалните въпроси с елементи на наднационален характер. Европейският стълб за социални права е най-мощният опит за поставяне на социалната политика в европейския дневен ред за последните две десетилетия, след добавянето на глава „Заетост“ в Договора от Амстердам и след разработването на Европейската стратегия за заетост. Той е важен политически инструмент. Споменавам всичко това, за да аргументирам колко сложна е тематиката, на която е посветила част от своите научни търсения Моника Моралийска, както и да я поздравя за избора на сферата, в която работи най-целенасочено. Нейната монография допълва съществуващите знания в българската научна литература за социалната политика на ЕС и за взаимовръзката бедност – неравенство – икономически растеж. Оценявам положително и посветената на България трета глава в монография, която освен анализи, съдържа и конкретни препоръки за догонващото икономическо и социално развитие на страната. Доходното неравенство в Европейския съюз и неговата взаимовръзка с икономическия растеж и бедността са разгледани и в студиите на кандидатката, а голяма част от представените статии са посветени на различни аспекти на социалната политика и социалния модел на Европейския съюз. Техният прочит остава положителното впечатление за компетентност и последователен изследователски интерес на Моника Моралийска в областта на социалната политика, социалните неравенства, социално-икономическото сближаване, заетостта, минималната работна заплата и т.н. Оценявам положително нейната целенасоченост и задълбочените анализи по тази тематика.

Тематично направление „ЕС в международните икономически отношения“.

Другата област, в която Моника Моралийска е представила редица публикации може да бъде дефинирана най-общо като „ЕС в международните икономически отношения“. Тук следва да бъде причислена монографията „Търговски отношения на

ЕС в Азия“, която макар и да е посочена като учебно помагало, има своята изследователска стойност. В нея, освен представянето на общата търговска политика на ЕС, се съдържат редица интересни анализи за търговията на ЕС въз основа на подобрени статистически данни. И в тази сфера д-р Моралийска е направила точния избор, насочвайки своето изследователско внимание към икономическите отношения на ЕС с Азия. Публикацията е подготвена грижливо с подходящи графики и таблици, които онагледяват направените анализи. Към тази научна област могат да бъдат отнесени и някои от статиите и докладите на научни конференции, които разглеждат търговията на ЕС с услуги и по-нататъшната им либерализация, трансграничното сътрудничество България-Гърция-Турция и др.

Към тази област бих причислила и монографията „България в регионалното икономическо сътрудничество в Югоизточна Европа“, която прави анализ на състоянието и възможностите за развитие на сътрудничеството в икономическата сфера между България и страните от Югоизточна Европа.

Ограниченията за обема на становището не ми позволяват да бъде позитивна в аргументиране на положителната оценка за трудовете на Моника Моралийска поради което само ще посоча, че представените публикации притежават необходимите достойнства и са плод на задълбочена и целенасочена творческа работа. Прави впечатление нейната продуктивност и активното ѝ включване в научни конференции и форуми, което е още един положителен елемент в оценката.

Въз основа на прегледа на съдържателната характеристика на научната продукция на д-р Моника Моралийска, може да се направи извода, че тя е доказателство за нейните трайни научни интереси и за способностите ѝ като анализатор и автор. Тези публикации показват, че Моника Моралийска е изграден млад изследовател и преподавател, който умее да подбира актуални теми в своята област, да ги анализира и активно да ги представя в монографии, статии и научни доклади.

Общият извод е, че по тематични направления, съдържание и научно-приложни приноси представените публикации са в обхвата на научната специалност, по която е обявен конкурсът. Те отговарят както на количествените, така и на качествените критерии за хабилизация.

7. Основни критични бележки и препоръки

В научните си публикации гл. ас. д-р Моника Моралийска демонстрира аналитични умения и способност да формулира и аргументира своите тези, пише ясно и логично. Нямам съществени бележки, но бих препоръчала на д-р Моника Моралийска да запази и след хабилитацията своята активност, целеустременост и научна продуктивност, което неминуемо ще получи признание в по-нататъшната ѝ работа като изследовател и преподавател.

8. Заключение

Научно-изследователските резултати в предложените за рецензиране публикации и преподавателската дейност на главен асистент д-р Моника Моралийска дават достатъчно основание те да бъдат оценени положително. Публикациите са по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Световно стопанство и МИО“ на обявения конкурс. Кандидатката има присъдена образователна и научна степен „доктор“, както и необходимия стаж като „асистент“ в УНСС. Обемът на публикациите и учебната заетост нахвърлят определените минимални изисквания. Д-р Моника Моралийска има качества на добросъвестен и целенасочен изследовател и преподавател, който умее да съчетава успешно изследователската и учебно-преподавателската дейност. Кандидатурата ѝ отговаря на изискванията за присъждане на академичната длъжност „доцент“ съгласно Закона за развитието на академичния състав и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в УНСС.

Всичко това ми дава основание да препоръчам на уважаемите членове на научното жури да бъде присъдена академичната длъжност „доцент“ на главен асистент д-р Моника Емилова Моралийска-Иванова.

24.10.2022г.

Проф. д-р Ингрид Шикова

Подпис:

OPINION

By: Prof. Ingrid Simeonova Shikova, Doctor of Economics - Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Political Science 3.3 - European Studies - European Union Policies

Regarding: competition for the occupation of the academic position “Associate Professor” (Dozent) in the Professional Field 3.8. "Economics", scientific specialty "World Economy and International Economic Relations" at the University of National and World Economy

1. Information about the competition

The competition for awarding the academic position “Associate Professor” in the field of "World Economy and International Economic Relations" has been announced for the needs of the Department of International Economic Relations and Business - Faculty of International Economy and Politics according to Decision of the Academic Council No. 5/01.06.2022. It was published in the State Gazette No. 60 of 29.07. 2022. I am a member of the scientific jury of the competition in compliance with the Order 2394/28.09.2022. of the Vice-Rector for Research Activity and International cooperation of UNWE. The procedure was followed in accordance with the Law for the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and with the Regulations for its implementation, as well as with the Regulations for the Organization and Conduct of Competitions for the Acquisition of Scientific Degrees and for Occupying of Academic Positions at UNWE. A meeting of the scientific jury was held on 06.10.2022, at which a chairperson and reviewers were appointed.

The opinion was developed according to the chapter 3, section III of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, promulgated in the State Gazette No. 38 of May 21, 2010, amended SG No. 81 of October 15, 2010, amended SG. No.

101 of December 28, 2010 and amended and suppl., SG no. 30 of 2018, in force from 05.05.2018 and the provisions of the Regulations for the organization and holding of competitions for the acquisition of scientific degrees and for the occupation of academic positions at the UNWE.

2. Brief information about the candidate in the competition

One candidate – Doctor of Economics, chief assistant professor Monika Emilova Moraliyska-Ivanova submitted documents for participation in the competition, announced by the UNWE for the academic position of "associate professor" in the professional field 3.8. "Economics", scientific specialty "World Economy and International Economic Relations". She was admitted to the competition with a positive decision at a regular meeting of the UNWE Habilitation Council - protocol No. 4 of May 11, 2022.

Dr. Monika Moraliyska completed a bachelor's and master's program in "International Economic Relations" at UNWE. She defended her doctoral thesis in the field of international economic relations in 2011 at the same University, where since 2012 she is an assistant professor. She teaches at the Department of "International Economic Relations and Business" the following courses: "European Economy", "EU Institutions", "International Trade", "International Economic Relations", "Global Strategic Management", "International Marketing". She has professional experience as an expert on European programs and projects and as an economic adviser on policies in the field of digitalization of the Bulgarian economy. He speaks fluently English and German and has basic knowledge of Greek language.

3. Fulfillment of the requirements for occupying the academic position “associate professor”

In accordance with the presented card for the fulfillment of the quantitative requirements for occupying the academic position "associate professor" at UNWE, Monika Moraliyska meets the requirements - with the basic requirements for a minimum number of 400 points, the candidate has 885 points, and with the additional requirements - with a minimum number of 320, she achieves 967 points. Or in total for the two sections with the required 720 points, she gets 1852, which proves that she fully meets the requirements for holding the academic position of "associate professor".

Monika Moraliyska fulfills also the quality requirements for the academic position of "associate professor" at UNWE. After a thorough review of the data in the presented card for fulfilling the quality requirements, it can be concluded that the candidate is an active participant in the academic life of UNWE, she receives recognition as a researcher, develops new study courses, works on international, national and university projects.

I accept all the quantitative and qualitative requirements as fulfilled. This finding corresponds to the positive opinion of the Commission on the quantitative requirements for occupying academic positions at UNWE, as well as to the decision of the Habilitation Council – report № 4/11.05.2022, according to which the candidacy of Dr. Monika Moraliyska corresponds to the quantitative and qualitative requirements adopted by the Academic Council of UNWE.

4. Evaluation of the candidate's educational and teaching activities

It is evident from the official note on academic employment that the chief assistant professor Monika Moraliyska fulfills the norm for workload and corresponds to the requirements of the UNWE for the academic position "associate professor". Monika Moraliyska's work experience as an assistant professor under an employment contract at UNWE, indicated in the certificate, is 10 years and 6 months, of which 6 years and 9 months she worked as a chief assistant professor.

During the mentioned academic years, Monika Moraliyska gives lectures and seminars within the following courses: "EU Common Trade Policy", "International Management", "Global Strategic Management", "European Economy", "International Business Operations", "International Economic Relations", "EU Institutions", "European Integration", "Europe in World Politics and Economy", "International Standards for Management Systems", etc. Monika Moraliyska gives lectures and exercises in English within the courses "European Economy", "International Trade", "European Integration", "Common Trade Policy of the EU", "International Marketing" and "International Management". The subjects of the courses fully correspond to the scientific specialty for which the competition is announced.

In conclusion, it can be summarized that the candidate meets the mandatory requirements for educational and teaching activities according to the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (Art. 24). She has proven experience as a lecturer and researcher in the scientific field of the competition.

5. A brief description of the submitted scientific works of the candidate

Dr. Monika Moraliyska has presented 27 publications. They testify to her active research activity on the problems of international economic relations and European integration. The presented publications are proof of the purposeful scientific interests and creative pursuits of Dr. Moraliyska. They include 1 independent monograph presented as a habilitation thesis, 1 monograph, 1 textbook, 2 articles published in scientific publications indexed in Web of Science, 2 studies, 13 Articles and reports published in scientific publications indexed in other international databases (CEEOL, ProQuest, RePec), 7 articles and papers published in peer-reviewed journals and proceedings.

Monika Moraliyska's research activity is impressive, as well as her participation and presentation of the results of her research at scientific conferences and forums. Some of her publications are in English, which helps to establish her as a researcher in the international aspect.

I positively appreciate this diligence to concentrate the candidate's efforts in the field of the social dimension of the European Union. The candidate devotes her habilitation work to this topic, as well as a number of articles and papers from conferences, which creates conditions for thoroughness and positive results.

6. Synthesized evaluation of the main scientific and scientific-applied contributions

The overall impression of the scientific output of Monika Moraliyska is that her works are analytical, thorough, systematic and demonstrate the acquired research experience. All publications, proposed for participation in the competition, are related to various aspects and problems of international economic relations and fully correspond to the scientific field of the competition. I accept all the publications and give them a positive rating.

Thematic field "Social problems and social policy of the EU"

Of particular interest is the monograph, presented as a habilitation work, dedicated to an important, up-to date and even to some extent painful topic of social problems in the EU. There is a serious debate in the academic field as to whether European social policy exists at all, due to the fact that the Treaties leave social policy in shared competences and these are the national states that have the responsibility to redistribute resources and solve problems

related to access to healthcare and education, social support for poor families, etc. It is debated whether the "social dimension" exists in European policies, or if it does exist, is it too limited. According to some researchers, European social policy is implemented through the prism of market logic and is directly related to the development of the single market, such as workers protection, workplace safety, gender equality. Another relatively new perspective sees European social policy as an attempt to carve out a certain role of the EU in social affairs with elements of a supranational character. The European Pillar of Social Rights is the largest attempt to put social policy on the European agenda for the last two decades, after the addition of the "employment" chapter in the Treaty of Amsterdam and after the development of the European Employment Strategy. It is an important political tool. I mention all this in order to argue how complex is the topic, to which Monika Moralijska has devoted part of her scientific research, as well as to congratulate her for choosing the field in which she works most purposefully. Her monograph complements the existing knowledge in the Bulgarian scientific literature on the social policy of the EU and on the interrelationship between poverty - inequality - economic growth. I also positively evaluate the third chapter of the monograph devoted to Bulgaria, which, in addition to analyses, also contains specific recommendations for the catching-up economic and social development of the country. Income inequality in the European Union and its interrelationship with economic growth and poverty are also examined in the candidate's studies, and a large part of the presented articles are devoted to various aspects of social policy and the social model of the European Union. Reading them leaves a positive impression of Monika Moralijska's competence and consistent research interest in social policy, social inequalities, socio-economic cohesion, employment, minimum wage, etc. I positively appreciate her focused research efforts in this field.

Thematic direction "EU in the international economic relations".

The other area in which Monika Moralijska has presented a number of publications can be broadly defined as "The EU in the international economic relations". The monograph "EU Trade Relations in Asia" should be mentioned. Although it is listed as a teaching textbook, the publication has its research value. In addition to the presentation of the EU's common trade policy, it contains a number of interesting analyzes of EU trade based on selected statistical data. Dr. Moralijska has made the right choice, directing her research attention to the EU's

economic relations with Asia. The publication is carefully prepared with appropriate graphs and tables that illustrate the analyzes and the conclusions.

Some of the articles and papers, presented to scientific conferences consider the EU trade in services and their further liberalization, cross-border cooperation Bulgaria-Greece-Turkey, etc., and can also be referred to this scientific field.

I would also include the monograph "Bulgaria in the regional economic cooperation in South-Eastern Europe" to this area, which analyzes the state and opportunities for the development of cooperation in the economic sphere between Bulgaria and the countries of South-Eastern Europe.

The limitations of the volume of the opinion do not allow me to be more comprehensive in arguing the positive assessment of Monika Moralijska's works, therefore I will only point out that the presented publications have the necessary merits and are the result of in-depth and purposeful creative work. Her productivity and her active involvement in scientific conferences and forums are impressive, which is another positive element of the assessment.

Based on the review of the content of the scientific production of Dr. Monika Moraliyska, it can be concluded that it is a proof of her enduring scientific interests and her abilities as an analyst and author. These publications show that Monika Moraliyska is an experienced young researcher and lecturer who knows how to select current topics in the field of international economic relations, analyzes them and actively presents them in monographs, articles and scientific papers.

The general conclusion is that in terms of thematic areas, content and scientific and applied contributions, the presented publications are within the scope of the scientific specialty for which the competition was announced. They meet both the quantitative and qualitative criteria for habilitation.

7. Comments and recommendations

In his scientific publications chief assistant professor Monika Moraliyska demonstrates analytical skills and ability to formulate and argue her theses, writes clearly and logically. I have no significant comments, but I would recommend Dr. Monika Moralijska to maintain her activity, purposefulness and scientific productivity even after her habilitation, which will inevitably receive recognition in her further work as a researcher and associate professor.

8. Conclusion

Based on all of the above, it can be concluded that the research results and contributions of the publications proposed for review and the educational activity provide sufficient grounds for the candidate in this competition assistant professor Dr. Monika Moraliyska, to be positively evaluated. All the publications are in the field 3.8. Economics, scientific specialty "World economy and International Economic Relations" of the announced competition. The candidate has been awarded an educational and scientific degree "doctor", as well as she has the necessary experience as an "assistant professor" at the UNWE. Dr. Monika Moralijska has the qualities of a goal-oriented researcher and lecturer who knows how to successfully combine research and teaching activities. Her application meets the requirements for the award of the academic position of associate professor in accordance with the requirements of the Act for the Development of Academic Staff, Regulations on the Terms and Conditions for Acquisition of Academic Degrees and Occupation of Academic Positions at UNWE.

I would like to bring to the attention of the highly respected colleagues - members of the scientific jury, my opinion that Dr. Monika Emilova Moraliyska-Ivanova. is fully worthy of being awarded the academic position of “Associate Professor”.

24.10.2022

Prof. Ingrid Shikova